Neuropsychologická testová baterie pro děti

Kateřina Bukačová, Pavla Lhotová, Alice Maulisová

Měření kognitivní výkonnosti u dětí a adolescentů je v České republice doposud zajišťováno převážně inteligenčními testy, jako je Wechslerova inteligenční škála (WISC-III), či Inteligenční a vývojová škála pro děti (IDS; Grob, Meyer & Hagmann-von Arx, Krejčířová et al., 2013; a IDS-P; Grob, Reimann, Gut, Frischknecht, & Krejčířová, 2013). V poslední době však stoupá požadavek po přesnějším vyšetření jednotlivých funkcí kognitivního profilu, pro které nejsou k dispozici potřebné testy. Prozatím můžeme u dětí zevrubněji vyšetřit pouze některé z kognitivních funkcí, například paměť (Test paměti a učení (TOMAL-2); Reynolds & Voress, 2007). U mnohých dalších testů jsou pro českou populaci k dispozici normativní data jen v úzkém věkovém rozpětí (např. Test verbální fluence pro děti ve věku 9–14 let; Preiss et al., 2012). Jiné užívané testové techniky nedosahují dostatečného psychometrického standardu.

Nově vznikající Neuropsychologická testová baterie pro děti cílí na to stát se kvalitním a dostupným neuropsychologickým nástrojem k posouzení neuropsychologického vývoje dětí ve věku 6–19 let s odpovídajícími normami. Dále si klademe za cíl dodat data validační studie u klinické populace dětí (dětí s dg. epilepsie, neuroonkologického onemocnění, pervazivní vývojové poruchy, poruchy pozornosti ad.).

Baterie se bude skládat z hlavních a doplňkových subtestů k individuální administraci. Každý subtest bude možné využít samostatně, nebude tedy potřeba administrovat celou baterii v určitém pořadí. Subtesty jsou koncipovány ke zjištění kognitivního profilu u 7 domén:

1. **paměť a učení** (verbální i neverbální paměť: křivka učení, vybavení po interferenci, oddálené vybavení, rekognice a rekognice s nuceným výběrem, vybavení s nápovědou, logická paměť),
2. **pozornost** (vigilance a selektivita),
3. **exekutivní funkce a pracovní paměť** (schopnost inhibice, flexibility, fluence, prospektivní paměť, třídění),
4. **řeč** (konfrontační pojmenování a porozumění instrukcím),
5. **zrakově-percepční funkce** (zrakově-prostorové vnímání, zrakově-motorická integrace, zrakové vnímání a orientace v prostoru),
6. **motorické funkce** (jemně-motorická koordinace, grafomotorická koordinace, psychomotorická rychlost)
7. **sociální kognice** (teorie mysli a rozpoznávání emocí).

Pro zjednodušení psychometrické analýzy bude s použitím výsledků vyvinut kalkulátor k vypočítání standardních skóre. Doba administrace celé baterie by se měla pohybovat okolo 120 minut. K celé testové baterii pro děti bude vytvořena paralelní verze, která bude vhodná k retestu s krátkým časovým odstupem. Vydání testové baterie je plánováno na rok 2023 v nakladatelství Karolinum v edici Psychodiagnostika.

Reference:

- Grob, A., Meyer, C. S., Hagmann-von Arx, P., Krejčířová, D., Urbánek, T., Širůček, J. & Jabůrek, M. (2013). *IDS – Inteligenční a vývojová škála pro děti ve věku 5–10 let*. Hogrefe–Testcentrum.
- Grob, A., Reimann, G., Gut, J., Frischknecht, M.-C., Krejčířová, D. (2013). *IDS-P – Inteligenční a vývojová škála pro předškolní děti*. Hogrefe–Testcentrum.
- Krejčířová, D., Boschek, P. & Dan, J. (2002). *WISC-III. Wechslerova inteligenční škála pro děti*. První české vydání. Testcentrum Praha.
- Preiss, M. et al. (2012). *Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha: klinické vyšetření základních kognitivních funkcí, 3. přepracované vydání*. Psychiatrické centrum.
- Reynolds, C. R., & Voress, J. K. (2007). *Test of Memory and Learning Second Edition (TOMAL-2)*. Proedinc.
- Wechsler, D. (1991). *Wechsler Intelligence Scale for Children: Third Edition manual*. The Psychological Corporation.

O autorkách

Mgr. Kateřina Bukačová, psycholožka na Klinice dětské neurologie 2. LF UK a FN Motol
E-mail: k.bukacova@gmail.com

Mgr. Pavla Lhotová, psycholožka na Klinice dětské hematologie a onkologie 2. LF UK a FN Motol

PhDr. Alice Maulisová, Ph.D., dětská klinická psycholožka na Klinice dětské neurologie 2. LF UK a FN Motol
E-mail: alice.maulisova@lfmotol.cuni.cz

Projekt (číslo TL03000328) je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ÉTA.

Dále byl podpořen projektem Ministerstva zdravotnictví koncepčního rozvoje výzkumné organizace 00064203 FN Motol.

Bukačová, K., Lhotová, P., & Maulisová, A. (2021). Neuropsychologická testová baterie pro děti. *E-psychologie*, 15(1), 90-91. <https://doi.org/10.29364/epsy.394>